

Zenekaraink on-line aktivitása

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége tagjai körében végzett felmérés a zenekaroknak a járványveszéllyel és a rendezvények korlátozásával összefüggő on-line aktivitásáról

A felmérésben a következő 14 zenekar vett aktívan részt:

Fővárosi „nemzeti” minősítésűek: NFZ, Rádió, Duna, LFKZ

Fővárosi „kiemelt” minősítésűek: MÁV, Danubia, Dohnányi, Szent István

Vidéki „nemzeti” minősítésűek: Miskolc, Szombathely, Szeged

Vidéki „kiemelt” minősítésűek: Szolnok

„Regionális” zenekarok: Eger, Gödöllő

A beérkezett válaszokból megállapítható, hogy mindegyik zenekar (14/14) használta már a koronavírus járvány kitörését megelőzően is a világhálót, az együttes produkciójának megosztására. Ez túlnyomó többségben (12/14 – 86%) olyan felvételek megosztását jelentette, melyek nem kifejezetten erre a célra készültek. 2020-ban az arány megfordult: a zenekarok döntő része (10/14 – 71%) már készített olyan felvételt, melynek célja a világhálón való megosztás volt.

2020-ban, az élő koncertek korlátozásának hatására minden zenekar (14/14) megoszt felvételeket a világhálón. Ezekre magán az interneten is felhívja a figyelmet. Nem az interneten megtalálható felvételeiket listázzák (0/14), nem is pusztán az elérhetőséget és a legfontosabb információkat adják meg (0/14), hanem szöveges (10/15 – 721%) üzenetben, ill. videóüzenetben (6/14 – 43%) ajánlanak egy-egy aktuálisnak tartott felvételt.

Koncertek élő megosztására 2020-ban a zenekarok bő kétharmada (10/14 - 71%) vállalkozott. Az élő megosztást megvalósítók körében legjellemzőbb a YouTube (7/10 – 70%), másodsorban a Facebook Live (6/10 – 60%), ezt követi a Vimeo (3/10 – 30%) felhasználása. Egyéb csatornákat is használtak (4/10 – 40%), több zenekar többféle csatornát is használt az élő produkciók megosztására.

A koncertek élő megosztását megvalósítók (10) körében a többség (8/10 – 80%) igénybe tudott venni profi eszközöket), a kisebbség (2/10 – 20%) csak egyetlen mobiltelefonnal vagy egyszerű kamerával tudott közvetíteni. A fejlett technikát használók nem saját eszközökkel, hanem külső cég szolgáltatásának igénybevételével tudták ezt megvalósítani. A külső cég szolgáltatásáért a zenekarok megbízási díjat fizettek, csupán egyetlen válaszadó jelezte, hogy előfordult eset, amikor egy megállapodás keretében nem kellett fizetniük a közvetítésért. Az interneten történő élő koncertközvetítés mindössze egyetlen zenekar költségvetésében volt 2020-ban előre tervezett tétel.

A közvetítésekre vállalkozók egy része (3/10 – 30%)

megvalósított közvetítést saját próbatermében, ugyanekkora arányban (3/10 – 30%) jutottak hozzá külső teremhez úgy, hogy ezért nem kellett bérleti díjat fizetniük. A közvetítések egy része az érintett zenekarok felénél (5/10 – 50%) erre a célra bérelt teremben történt, tehát ráfordítást igényelt. Ugyanakkor a teremhez a közönség nélküli közvetítés céljából többnyire (6/10 – 60%) a nyilvános koncerthez képest engedélyes áron jutottak hozzá.

A járványveszély csökkentése érdekében előtérbe kerültek a kisebb zenekari létszámot igénylő produkciók, a közvetítések terén is. Az élő koncertek on-line hozzáférést biztosító zenekarok körében kisebbségben vannak azok (4/10 – 40%), amelyek 55 főnél nagyobb együttest is összeültettek ebből a célból. Jellemzővé vált viszont a zenekarok kisebb együtteseinek, kamaracsoportjainak közvetítése.

Az élőben megosztott produkciók felvételéhez a zenekarok túlnyomó többsége (8/10 – 80%) utólag is biztosítja a hozzáférést.

A zenekarok jellemzően többféle célból szánják rá magukat produkcióik (felvételeik vagy élő koncertjeik) on-line megosztására. A legjellemzőbb cél (13/14 – 93%) a közönséggel való kapcsolat fenntartása. Egyharmadnál kisebb (4/14 – 29%) azon zenekarok aránya, melyek ezzel szeretnének olyan szolgáltatást nyújtani, amellyel kiválthatják meghirdetett nyilvános koncertjeiket, azaz a céljuk az lenne, hogy elkerüljék a belépőjegyek árának visszatérítését.

Összefüggésben az előbbiekkal, az érintett zenekarok jelentős részének (4/10 – 40%) volt olyan produkciója, melyhez a hozzáférést valamilyen anyagi ellenszolgáltatásért (pl. előre megváltott jegy, bérlet) adta meg. Az érintettek közel egyharmada (3/10 – 30%) minden produkcióját úgy osztotta meg, hogy ahhoz bárki hozzáférhetett. Egy zenekar megvalósított olyan megosztást is, amely nem anyagi ellenszolgáltatáshoz kötve, hanem valamilyen egyéb feltétel szerint meghatározott kör számára volt elérhető.

A hozzáférés biztosítása igazán akkor hasznosul meg, ha sok felhasználó, tartósan válik nézővé. Az élő koncerteket megosztó zenekarok jelentős része (7/10 – 7 %) rendelkezik adattal a csatlakozások számáról, ugyanakkor egyik sem rendelkezik adattal a csatlakozások időtartamáról. A korlátozott mértékben rendelkezésre álló adatok ismeretében az érintettek túlnyomó többsége (9/10 – 90%) hasznosnak és sikeresnek tartja a produkciók élő megosztását.

Abban a kérdésben, hogy az élőben megosztott produkciók mennyiben alkalmasak valódi zenei élmény nyújtására, a zenekarok körében ugyan nagy (8/14 – 57%) a kételkedők aránya, de a közönséggel való kapcsolattartás szempontjából ők is fontosnak tartják ezt a tevékenységet. A valódi élményt adó megosztások feltételének tartják sokan (8/14 – 57%), hogy a közvetítés megfelelő technikai színvonalon valósuljon meg. Az élmény megvalósulásához többen lényeges feltételnek tartják, hogy a felhasználó tartósan és megfelelő eszközön csatlakozzon.

Az élő produkcióhoz való hozzáférés biztosításának eredményességével kapcsolatos kétkedés egy jellemző oka, hogy sokan (7/14 – 50%) abban az esetben, ha a kö-

zönség nem a helyszínen van jelen, nem tartják lényegesnek, hogy a néző felvételt kap vagy egyidejű produkciót, és a felvétel általában magasabb technikai színvonalat jelenthet. Visszatartó erő a jelentős anyagi ráfordítás (terembér, a közvetítés szolgáltatói megbízási díja) is.

A zenekarok közül egyetlenegy nyilatkozta azt, hogy a közvetítésekhez szükséges technikával maga rendelkezik, a többség anyagi segítséget igényelne ehhez a tevékenységhez. A segítséget nagyobb arányban (11/14 – 79%) abban a formában tartanák hasznosnak, ha a zenekarok anyagi támogatást kapnának, amely fedezné a közvetítéseket magas színvonalon végző vállalkozások megbízási díját. Kisebb részben (5/14 – 36%) alkalmas formának tartanák az eszközvásárlásra nyújtott anyagi támogatást. Továbbá lehetőségként a zenekarok egy része (4/14 – 29%) üdvözlőné azt a lehetőséget is, ha egy központilag megbízott vállalkozás szolgáltatásaihoz biztosítanának hozzáférést az együttesek számára.

Készült a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége 2020. dec. 14–15-én végzett felmérése alapján.

A Magyar Rádió Művészeti Együtteseinek közönség nélküli stream előadása a MŰPA Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben – Fotó: Vörös Attila / MŰPA